

lingua paulo plus valeant, utq; annulis castoreoq; aliquotulis ver-
 borum lepor addit/ quem si consequuntur se esse beatulos existimant
 Ne vero rebus verba carcant, dant operam ut multos dicant ex in-
 horibus/ laudat Aristot. nominare Plinium: Ceterorum alioq; quos
 ut in promptu habeant / multosq; eodum titulos memorantur & si
 qui sunt magis recepti, dant operam ut saltem libros: capita non igno-
 rent. Ad haec doctiores mutant/ conducit/ amplectant, non ut pro-
 ficiant, sed ut audacius sic popello obstant, cui persuasum esse vo-
 lunt se doctiores ideo esse quod pibus suis docti obstantur. Pro-
 inde paupercales qui paulo sunt loquaciores/ sibi faciunt esse/ vestit-
 usq; addiditissimos, ut dum in trabeis, compitosep studiū loco vagant
 nusq; non laudat / extollatq; eos a quibus nutriunt/ quancq; hi perse-
 pe, ut Terentianus ille gnato/ dum placere etiam alijs voluit, impen-
 se illis maledicant qualesq; sint ingenie facelur. In illos quis neget
 illud Persianū cadere. Scis comitū horriduli trita donare lacernat
 Q; si quis eius faring palpo de vno aut alio ea mihi referret que
 soler popello adijceretq; hęc verba. Et verum inquit/ amat, dicerem
 ego herede secuta conscientia. Mentis, cum sibi be caluo pinguis aqua
 bectas properisō sēquipedē extet. At quorsum hęc cūi ut ostē-
 dum hoc genus hominum dubium plus ne ignominij bonis arti-
 bus/ an dampni afferre, multos enim seducti corrupitq; horū ver-
 sutijs concogit/ plures vero e doctioribus si non pari nitentur fortun-
 ne cuticula, contemni atq; abijci, nam quod ad eos animet qui faci-
 unt, merito sit quicquid sit/ cum ipsi sūq; sibi stultitie penas infligant
 iuras & in eue sue atq; sime & cū Thyrsigeri qui tū Bacchi videri
 vellent. Quosq; iudicium cum sit fallium, ne dicam stultum abijciē-
 dum est. Idq; expectandum, quod prestat qui didicit. Quandoquidē
 sicut ingenio studio & sudore doctrina constat / ita iudicium verum
 non auro: non serico: non fa'ru aliquo fortunę: sed illis ipsis princi-
 pijs quibus consummata doctrina nititur, mortalib; prestari tibi fra-
 ter persuadere debebis.

DE IMITATIONE: QUANTVM PROSIT: ET
 quomodo ea vitandum. TITVLVS. XXVIII.

Imitationi/ ad quam exactissimo iudicio opus esse dixi-
 mus: tantum tribuit Quintilian us: ut dicat dubitari non
 posse: quin artis pars magna ea contineat: hac certe ar-
 tum illustrius: quasi fecuras nobis exhibet: in quibus prę-
 ceptorum lineamenta perinde atq; in filijs parentū: cōspicere licet.
 Nam artium traditio: cum sit seorsum dura admodum & molesta:
 idque

Idque in iumentis cum primis, quam vel in minutis rebus, suspicio
quædam magnitudinis defatigare conficit. Si eos discitibus præsi-
pimus, qui id quod præceptis continet cum gloria præstiterit, con-
tingere solet, ut ex alijs editis operibus, mensuræ (ut aiunt) præcepto-
ribus spem captant, fieri posse quod præcipitur, cum in studijs ad
eloquentiæ artem, quemadmodum in picturæ opere, grandis in
primis labor sit quo aliquid abfoluitur spectandû, lucidissimum
vero & amoenissimû, quod veluti pictura, quædã se ðm arti factû est,
Fit, ut paulo tardiores, dum eius quod ars præstiterit pulchritudine ca-
pantur, laborem etiam in incognitû, vitro subest, operisq; impen-
dant, ut si non primis conatibus (quod nemo vult potuit) eo saltem
tempore quod sibi longissimum præscribunt, hoc similes fiant quos
imitantur, quæ prima mihi virtus esse videt in eo spectanda, qui ani-
mum ad imitandû applicuerit, iam prope nullos reperias qui se imi-
tando proficere non fateant, artis est eligere quæ optimû & studijs
quæ sequeris maxime idoneû indicaris, cumq; ita legendo relegen-
doq; amplectari, ita imprimere animo, & ut sic dici deorum, ut nul-
lum in eo verbû sit, quod te ignorare existimes, eoque modo sit ut quæ
furore illo platonico de quo supra dicimus ex autore quæ adeo vol-
untus in nos transfusa / polygenetia quadam transformari vide-
mur. Hoc modo in Enniû Homeri animû infusam fuisse crediderim,
hoc studio Cicero Terentiû. Xenophontis Scipio, inter nostros vero
Tertullianum Cyprianus, alijsq; alios fortasse non solo imitandi arto
prosequuti sunt. Quasq; sine imitatione multos eloquentes fuisse li-
z. de or. Cicero scribit, qui suæque natura, quod voluerû sine cuiusq;
similitudine consequi sunt. Verum ut ruminosum est, non habere
quos sequaris / ita certe fumig. indubiq; ne dicam felicitatis est eos
sequi quos tempore dono sis ad id quod velis, cum laude prestan-
dum in adus. De modo vero imitandi, animaduertio non plane con-
uocare inter eruditos pleriq; velut apud morem probant, observandi
excerpendiq; ex pluribus quod iudicio adhibito optimû esse videat,
qua in sententia ipsum quoq; Quintilianû esse in libro eius decimo /
deprehendi. Quæne hoc quid suaferim, ait, vni se alicui proprie quæ
per oia sequatur adhaere, longe otium perfectissimus grecoq; De-
mosthenes, aliquid tñ aliquo in loco melius sit, &c. & paulo infra, plu-
rium bona, inquit, ponamus ante oculos ut aliud ex alio hbeat. &c.
Quod ipsum est ipse non absciam, ex tanti præsertim doctoris tan-
to promptuario profectû, tñ (ut sæpius idem dicam) per eos tantus-
us annos quos multiplex lectio distraxere queat, vsum optimûq;
illam doctoris iudicio, tibi amplectendû esse existimo: qd de optimis

inter omnes conueniat, si nihil simū equidē est, ad imitan dū non opti-
ma quęq; proponere, ut ad Voconii epistolę primo Pl. scribit. In
eo aut quom degeris ita cōsistendū esse duco, ut non oīsa solam, qđ
plęrip solent, oīa summis tñ labris attingentes, sed largiantur etiam
ipsum imitari uelle videaris quod in libro qui Brutus inscribit Cic-
ro memit. Pręterea oīa ea que apud aīos legis, in illam eū adu-
menti loco cōferre, & quasi plantaria in id arbutū transferre, quod
maxime tibi excōlendū insumpseris, nec magni esse piculi credide-
rim, etiam vitia sequi & specie boni in nobili autore falli: quemodo
enim in primis studijs oīa rite dispiciet cui uerum uix dum nū bre-
uio du flore cognoscere datur: & si imprudentia uel ignorantia, aut
eorum qui docere possent penuria, uiciosi sumus, emēdabit plęrip
uegetior atas iudiciū maturas: & illa oīm optima faculhas, quę se-
te ipsam legendo scribendoq; comēdie emendat, qđq; optimum foret
nunq; habi, cęterum si hoc in Homero tanti ingenij uateū in Marone
(ut principes nominē) cauēri non potuit, quis sibi errare ea in atate
turpe ducat, quę ueri uix compos est. Istito tñ scēces esse fateamur
necesse est, qui statim, quid quoue modo agendū: scribendū: dicen-
dum sit diiudicare possunt. Secundo uero eos loco statuamus, qui
cum sapēte ingenio minus possunt, bene monitibus parent, & quod
illis bonum uideretur multa spē sequi solent. Ipse Cicero uir in abso-
luta eloquentia tantus, ut eius nomen non iam Ciceronis sed eloquen-
tię nomen habeat, in eo ad Brutum libro qui Orator inscribit, inge-
nue falsus est, se in multis uidisse quidem quid deceret, uerū mirros
quandocq; alicuū conatū tñ ut in orationibus suis si non perfectio
eius quod fieri debuerit at conatus tñ atq; adumbratio quēdā ap-
paret. Qđ si Romę facundie princeps, atq; unicum prope mira-
culum, quod in se alijp uidit cōsequi calamo non semper potuissē
se ait, quid alijs non cōcedamus quicq; atate etiamum iuuenū au-
diētib;? Verum quod dixi iudici magna habenda est ratio, dīcēp
ipsi cognoscere non possuamus, ex alijs extra pudor? quę doceant, in-
quirendum est. Id non pręterierim, in imitatione bonū quidem illam
esse spē qua nos his quos imitatur similes fore confidimus
namq; hec si nō primo certe proximo nos loco statuet, nam e mirino
similē fieri ei, cui maxime esse similis uelles difficillimū est, ne dicam
impossibile, maxime si ad docutionē respectū habeamus, que pro
ingeniosę diuersitate, aliam se atq; aliam exhibet, ut sane mirari licet
ut nullo esse duco, qui stilo sic conueniant, ut frequenter legentibus
multi in locis discerni non possint: sed quemuis scriptorē, etiam si
multa habeat cum cęteris cōmunia, priuata tñ & quasi sui ingenij
natura profecta pigmēta quedam, notis alioqui & multo: rui ex-

possitis verbis superinducat . Itaq; audio apud grecos Homerum & Demosthenem, apud latinos vero video Virgilium & Ciceronē secu-
 tos multos, cōsecuti neminem quod eo dico audactus quā his viris/
 doctissimōq; consensu, in sua cuiq; lingua palma data est, sed demus
 tū hoc, ut pro ingenioq; varietate sint hodie qui illos aut vicerit, aut
 possint vincere/ vetustate & autoritate tantōq; viros scēlata, quā-
 admodum homines quandoq; auditi peritissimos literarū, qui aīo
 in eam inclinante sententiā, ut crederēt Angelum Politianū, in scrip-
 tione epistolarū excolita & amena breuitate sua, longiusculū illum
 & solutiōrē Ciceronis in scribendis litteris excursū, longe antecel-
 lere, quod idem de Plinio Cecilio sed modestius asserēbāt/ facile tū
 est videre quantū phraſi hūj a Cicerone differat/ q̄p sit alia quasi cō-
 textōq; verborū facies, alius candor, alia lux, ynde vero / Difficile est
 ratione docere & vincere verbis, ut obiter verſum Lucretij vīrumpi
 Sunt hodie (in quōq; ego sensēta manū sui) qui, si modo auderent/
 palam dicerēt, tam vero quia non audent secum mulsitant, Lucianū
 plus artis suis indidisse carminibus q̄ Maronē, minusq; imitatum
 plus profectūq; ille ad apertū Homeri imitationē locum quasi cō-
 mune tractauerit, hic in Cuiuslibet belloq; materia tanq̄ priuatum
 propriūq; deduxerit: quod qui dicunt/ utcuq; sibi placeant fate-
 aritur necesse est aliam esse in Lucano scriptiōnis faciēm, aliā in Ma-
 rone, ut etiam (ut illi putant) victor eius quā vincit, phraſin in manū
 redigere quacuq; imitationē non potuerit. Laurentius Valla magnū
 in lingua latina iudicij, inter oīs illustres eius lingūq; scriptores Cice-
 ronem & Quintilianū ut duo elegiōq; lumina admiratus est, multisq;
 in locis a deo nutare animo videtur/ ut dubitet vtrum alteri amele-
 rat. At quantū quod ad elocutionē aminet, a Cicerone Quintilianus
 absit, vel parum eruditus dinoscere licet, non quidē quod latine minus
 aut ornate Quintilianus scripserit hoc enim dicere piaculū esse: sed
 q̄ alia incedat ex istidem p̄one p̄ceptis via Cicero, alia Quintilia-
 nus. Puto esse in literis hoc idem quod i picturis: multisq; numeris
 apparēt, in quibus ex eorūdē p̄ceptoq; traditione profecta imi-
 tatio aliud semper aliudq; prout eorū est qui didicere animi natura,
 exhibere solet. Quo fit, ut inter tot claros artifices qui hodie edibres
 sunt, nullus vnus aīj adsimilis sed priuata semper quasi nece inq̄-
 nita existat, qua ab alio discerni queat. Eam ob rem ut Pl. h. nat. hist.
 septimo: mirari se ostendit in tot milibus hominū nullas duas indie-
 feretas esse gētes existere: ita ego vel maxime miror, nullos esse duos
 inter tot illustres lingūq; scriptores qui in conformi etiā argu-
 mento a deo sint adsimiles ut non vel plurimū differēt: nec vero vocabu-
 lorum ym ordinemq; aut numerū solum respicio, quē tū ipsa non

nihil ad istam docutionis de qua resertimus, veritate factum: sed filii
sermōis qui ut in re alius est, ita & alius ex animo fuit: adeo plerūq;
signate & proprie / ut non nitore solum elegantiq; eius qui scripsit,
sed mores etiam & prope vitæ suę rationē ex ipso caractere depre-
hendere nos posse arbitramur. In illa igitur dissimilitudine Poetę
maxime optimū sequi cōueniet, aut inter illustres multos ingenium
experiri, quo maxie oblectemur, inq; eorū q; similes esse videant, col-
latione tanq; purpura (ut aiunt) ad purpurā adhibita acute diceret-
nere. Quod ad ingenū attinet, certum est natura comite nos melius
proficere. Verum vitęq; illa se habeat desideranda mihi que cumq;
labore videtur ut que optima sunt sequi mallet, q̄ que sunt optimis
proxima fieri enim potest, ut dum illa non consequit, inter hęc que
minus excellunt locum obtineat cum laude. Quanc̄p haud ignoro in
genia nostra in scriptorū amorem, ut in hominū amicitiam, inclinari.
Quando quidē sicut studiorū cōseruitas, & occulta cōseruantes naturę
ratio multis nos amicitissimos efficit, ita vehementior illi nos allicere
scriptores afficit, in quorū labore, ingenia nostris similitima videtur
agnoscere hoc aut modo nō solum voluptas que studiorū comes esse
debet augetur, verum etiā firmatur spes quod in eum incidimus,
qui id totū serentē prestatur inq; quod nos desiderabamus. Eam ob-
rem nihil cōtemderim, si qui suos duces non primo ex ordine, sed e
splendido tñ deperit, q̄p̄ primos mallet. Ceterum indulgere q̄
ingenio citra culpā potest dummodo falso iudicio non seducatur, q̄
multos puto deapere, quibus in bonis scriptoribus gratum est etiā
vicia sequi, cum tñ illud Horatij non ignorent. Decipit exemplar vi-
ctis imitabile. Id quoq; mihi in imitando apprime obesse videtur in-
genijs ū, cum cum que exprimere velint nō statim adęquare possit,
aut non totam consecutos se existiment, ita tñ tanq; id factu diffi-
cillimum sit, desperet, studiumq; abiciant. Prima equidē sequentem ū
ea consequi non potest, honestum est in secundis terijs que consistere
ut Cicero ait in oratore, Nec vero plerūq; grecorū ita laus Home-
ri deterruit, ut post eum nihil scriberent, & inter latinos multi Maro-
nem secuti, etiā si non consecuti sunt, in cōmendabili se tñ doctrinę
laudisq; gradu statuerūt, velut inter multos Statius vates doctus &
copiosus, qui se cōserri quidem suum poema Maroniano voluit: &
doctus tñ se nonnēq; consecutum hanc tenere sperauit, cum in vi-
simi libri sine / Thebaiden suam alloquens, sic ait.

Vix precor, nec tu diuinam Amata tenta,
Sed longe sequere & vestigia semper adora,
Mox tibi si quis adhuc pretendit nubila luor,
Occidet, & meriti post me referetur honores.

Propria ut ridiculū est, malle lippū esse q̄ videre clarius, si acutissimam oculorū actū conseq̄i nōn possis, ita certe de generis mīsi esse animi videtur suam sortem non tollere, alius vero dignitati inuide re, cumq̄ primus esse nō queas, nolle inter secundos numerari, bene inquit primo epistolaj Horatius. Nōn possis oculo quantum contendere Lincus. Nōn tū aliter cōtēmus lippus inungi. Quandū in poetica, quod & ante mona) vitū ingenijq̄ rationē velleū vel summam haberi cernis, cum & plus q̄ possint attentantib; non perinde ut in plerisq̄ artibus alijs, gloria veſtat. Sed oportet aut bonam Poetam esse, aut nullam, nec tam quid ipse qui scribit velit / q̄ quid fūcti de se animi iudicent: obseruari, quod illi negligunt, qui similitudinem in se p̄senti cūsq̄ & corruptissimū concupientes de industria insulant. Postremo si qui forent quos tot illustriū scriptorū edita ingenij monumenta quo minus imitando ad nouaj rerum edificationem condescenderent, abstergerent, meminisse debent, nulli e receptoribus adeo viam in aliorum diligentia p̄ceptam esse. quā magna glorię spes vniuscuiusq̄ industrij superit: quod abunde libro dictum docuit Quintilianus. Nec vero eo semper imitandū esse sine putauimus ut repente noua inauditaq̄ promittas, quis nō hoc queat sed ut silio per exercitacionem apparato literis mandare pro posse sitare possumus: quicquid nobis ars, etas, studijq̄ dignam memoria fugerit. Insup̄r videmus noua edi cœditie humani animo cū pro sua magnitudine, tum rerū innumera multitudine nunq̄ a cogitationis acuminē deficere.

IVDICIVM IN LATINIS PŒTIS: ET QVI

primū legendi. TIT VLVS. XXVIII.

Racet quoniam de imitatione disci p̄rtaq̄, ut de latinis Pœtis iudicij stantiam, non alioj emisso, sed meum, quamq̄ ea in re ut doctissimos quosq̄ lib̄ter accipio, ita & ab his qui percipserunt multa fideliter dissentire nolum, & est ea quocq̄ illustriorum Poetarū p̄rogatiua, ut suffragia eū eorum alsequantur a quibus haud vniq̄ satis sunt intellecti. Itaq̄ de Marone alijq̄ multis indoctissimi & infantisimū optime sentit, q̄ doctissimos de eo bene sentire audisse: licet hac maxime parte caussissimo mīhi grāda opus sit, est enim, ut distimila ingenioj varietas: incredibilis diuersitas studioj / nec aliud inter tot hominū mores magis rarum q̄ idē velle aut sentire in multis. Hinc & principes illi apud gr̄cos latinisq̄ Pœtū maligni animi censorēs habuisse videri possūt, nam quod ad Homerum atinet, Dionysium Prusienis op̄re dicato infectoris est